

Overdenking over Lucas 1: 57-80

*Liefdevolle barmhartigheid van
de verloren Vader komt aan het licht!*

Advent
Week 4

1^e lied: O kom, o kom, Immanuël – Gezang 125 (LvdK)

- 1 O kom, o kom, Immanuël, / verlos uw volk, uw Israël,
herstel het van ellende weer, / zodat het looft uw naam, o Heer!
Weest blij, weest blij, o Israël! / Hij is nabij, Immanuël.
- 3 O kom, o kom, Gij Oriënt, / en maak uw licht alom bekend;
verjaag de nacht van nood en dood, / wij groeten reeds uw morgenrood.
Weest blij, weest blij, o Israël! / Hij is nabij, Immanuël!
- 5 O kom, die onze Heerser zijt, / in wolk en vuur en majesteit.
O Adonai, die spreekt met macht, / verbreek het duister van de nacht!
Weest blij, weest blij, o Israël! Hij is nabij, Immanuël!

Bijbel: Lucas 1:(57) 67-80 | *de geboorte van Johannes | Zacharia's lofzang*

⁵⁷ Elisabet bracht een zoon ter wereld. ⁵⁸ Haar burenen en verwanten hoorden hoe **barmhartig** de Heer voor haar was geweest, en ze verheugden zich met haar. ⁵⁹ Ze wilden het kind Zacharias noemen, naar zijn vader. ⁶⁰ Maar zijn moeder zei: 'Nee, Johannes zal hij heten!' ⁶¹ Ze zeiden: 'Er is niemand in je familie die zo heet.' ⁶² Ze beduidden zijn vader te laten weten hoe hij het kind wilde noemen. ⁶³ Zacharias schreef op een schrijftablet: 'Johannes is zijn naam.' Iedereen was verbaasd. ⁶⁴ Meteen werd zijn tong losgemaakt en zijn mond geopend. Zacharias begon te spreken en God te loven, (...) ⁶⁷ vervuld van de heilige Geest: ⁶⁸⁻⁷⁰ 'Geprezen zij de Heer, de God van Israël, Hij heeft zich over zijn volk **ontfermd** en het verlost. Een reddende kracht heeft Hij voor ons opgewekt uit het huis van David, zijn dienaar, zoals Hij heeft beloofd door zijn heilige profeten: ⁷¹ bevrijding uit de hand van onze vijanden, uit de greep van allen die ons haten. ⁷²⁻⁷⁵ Zo toont Hij zich **barmhartig** jegens onze voorouders en herinnert Hij zich zijn heilig verbond: de eed die Hij gezworen had aan Abraham, onze vader, dat wij, bevrijd van onze vijanden en vrij van angst, Hem dienen zouden, oprecht en toegewijd, ons leven lang. ⁷⁶⁻⁷⁷ En jij, mijn kind, jij zult genoemd worden: profeet van de Allerhoogste, want voor de Heer zul je uit gaan om de weg voor Hem gereed te maken, en om zijn volk bekend te maken met hun redding door de vergeving van hun zonden. ⁷⁸ **Dankzij de liefdevolle barmhartigheid van onze God zal het stralende licht uit de hemel [HSV: de Opgang uit de hoogte] zich over ons ontfermen en schijnen over allen die in duisternis verkeren, in de schaduw van de dood, zodat we onze voeten kunnen zetten op de weg van de vrede.'**

⁸⁰ Het kind groeide op en werd gesterkt door de Geest. Johannes leefde in de woestijn tot de dag aanbrak waarop hij zich kenbaar maakte aan het volk van Israël.

Overdenking: Liefdevolle barmhartigheid van de verloren Vader komt aan het licht! (Lucas 1:78)



Kent u het verhaal van dat jongetje dat zijn vader was kwijtgeraakt in het drukke verkeer? Ik kwam het tegen in een dagboek van ds. Arie van der Veer¹. Huilend liep het jongetje naar een politieagent en vroeg hem: ‘Meneer, hebt u misschien een vader gezien, zonder een klein jongetje?’ Dat jongetje zei niet dat hij een ‘verloren zoon’ was, maar had ’t over zijn ‘verloren vader’, die alleen was.

Zo zou je **God** ook kunnen noemen: **een verloren Vader**. Dat gaat heel ver terug. Wij geloven in God die alles goed en mooi gemaakt had. Door de ongehoorzaamheid van Adam en Eva raakte God echter zijn kinderen kwijt. En zijn kinderen raakten ook hun Vader kwijt. Met als gevolg dat het leven geen paradijs meer is.

Dat merk je in deze dagen voor Kerst. Mensen zijn moe van onvrede in de wereld, van een voortslepende oorlog in Oekraïne. Mensen – ook wij – zingen van ‘vrede op aarde’. En straks ook weer over *Jezus in de kribbe*.

Op TV kun je Kerstsamenzang zien, maar ook Kerstreclames, die niets met God of Jezus te maken hebben, maar alleen over eten en samen-zijn gaan. Velen weten niet meer, dat het God de Vader was, die zijn Zoon naar de aarde zond. Velen spreken over vrede, ook als ‘t om Oekraïne gaat, maar ze doen dat buiten God om. Vergeten lijkt het besef dat échte vrede alleen komt door Jezus de Vredevorst. **De verloren Vader** – ja, best wel een rake typering.

Toch zou het zònder die Vader nooit Kerstfeest geworden zijn!

Zacharias bezingt dat treffend. Je zou hem ook een ‘verloren vader’ kunnen noemen. Kinderloos tot... dat ene wonder. Als hij Johannes als zoon heeft gekregen, prijst hij God, dat zijn kind profeet mag worden van dat ándere komende Kind van ‘**Gods liefdevolle barmhartigheid**’!

Dat had Elisabet hem verteld, toen hij nog niet kon spreken. Maar nu wel, en hoe!

Aan **Váder** in de hemel is het stralende licht te danken, de ‘Opgang uit de hoogte’. ²

Aan **Váder** is ’t te danken dat zijn Zoon zich over ons wil ontfermen. Zijn licht schijnt ook in onze duisternis en dood, en maakt voor ons de weg vrij naar echte vrede. (1:78-79) Zacharias zegt ‘ons’: hij weet zich erbij betrokken, al hebben hij én Johannes Goede Vrijdag en Pasen niet meemaakt.



¹ Ds. A. van der Veer, *Geloven in de toekomst. Bijbels dagboek (21 december)*. Ik heb dankbaar gebruik ervan gemaakt.

² Vandaar ook LvdK 125:3: ‘O kom, Gij Oriënt’; vgl. Maleachi 3:20 / HSV: 4:2 over de zon der gerechtigheid die opgaat.

In ons Bijbelgedeelte gaat het drie keer over Gods **barmhartigheid** (v. 58, 72, 78) en twee keer over Gods **ontferming** (v. 68, 78). Barmhartigheid en ontferming hangen nauw met elkaar samen en passen uitstekend bij de liefde van onze God en Vader.

Zacharias gebruikt twee woorden, waarvoor je in onze taal meer woorden nodig hebt. Letterlijk staat er iets als: **'innerlijke gevoelens van barmhartigheid'**. (v. 78)

Het slaat op *gevoelens*, die diep van binnen zitten: in je hart, je buik, je ingewanden. Wij kennen soortgelijke uitdrukkingen, zoals: 'Het gaat me door alles heen' of 'ik ben diep geroerd' of 'ik ben erdoor geraakt'. Zo diep gaan Gods warme gevoelens! De dominee, bij wie ik belijdenis deed, gaf 't mooi weer met Gods **'warmhartigheid'**.

Gods hart spreekt van een intense liefde en bewogenheid met mensen die hun Vader kwijt zijn, hun hoop. Door de zonde is er duisternis over de wereld gekomen. We raakten God kwijt, werden verloren kinderen, die *'leven in duisternis en schaduw van de dood'*, zegt Zacharias. Wat kun je dat donkere zelf soms ook meevoelen!



Maar Goddank - profeteert Zacharias - **de liefdevolle barmhartigheid van de Vader wordt zichtbaar door het Licht uit de hemel!** En mijn zoon mag als profeet van de Allerhoogste de weg voor Hem banen. Zacharias zal dat optreden niet zelf meer meegemaakt hebben. Maar hij sprak er hartstochtelijk over: in dat hemels Licht komt Gods diepe bewogenheid met ons en onze zonden dichtbij.

In de gelijkenis van de wachtende vader gebruikt Jezus een verwant woord (Luc. 15:20). Toen de vader zijn jongste zoon berooid aan zag komen, werd hij **'diep bewogen'**.³ Zó intens kijkt God de Vader naar de wereld en naar ons.

En wij... Wij zingen van vrede en gloria. In preken, familieontmoetingen en de kerst-toespraak van de koning zal ook weer gezegd en gebeden worden: *'vrede op aarde'*. Is dat fout? Zeker niet! Maar los van *'ere zij God'* en *'in mensen een welbehagen'*, wordt die *'vrede op aarde'* oppervlakkig. Wáár is er aandacht voor de *'verloren Vader'*, die zijn kinderen kwijt is? **Kerst, dat is dat de liefdevolle barmhartigheid van Vader aan het licht komt in de Zoon** die Hij gaf om ons terug te brengen bij Hem. Johannes was er voorbode van, Jezus maakt het waar.

God is bewogen met wie *'leven in de duisternis'* van oorlog, haat, rechteloosheid. Bewogen met wie *'leven in de schaduw van de dood'*. Dat, als de dood je nadert, je houvast dít is, dat God het onmogelijke geeft: eeuwig leven door zijn Zoon Jezus! Zó **warmhartig** is onze Vader, die ook een zoekende Vader is!

Laten we bidden dat velen Hem vinden in het Licht van Kerst, zodat velen mét ons hun voeten zetten op de weg van de vrede. Kom, o Vredevorst!

Amen

³ NBV21: 'hij kreeg medelijden'; HSV: 'hij werd met innerlijke ontferming bewogen'.

2^e lied: Lof aan de God van Israël – Gezang 48 (GKb 2006 ~ LvdK 67) iets bewerkt

- 1a Lof aan de God van Israël, / de HERE, die zijn volk gedenkt
en in zijn liefderijk bestel / ons aanziet en verlossing brengt.
Hij komt tot ons met grote kracht, / **barmhartig** is zijn overmacht.
- 3b En God de Allerhoogste / roept jou, mijn kind, om voor Hem uit te gaan:
bereid voor Hem een vlak-ke baan. / Zo treed je als profeet des Heren aan.

- 4 Dan hoort Gods volk van zaligheid, / als alle schuld vergeven wordt
en kent het **de barmhartigheid**
waartoe Gods hart gedreven wordt,
waarmee ons nu bezoeken gaat,
verschijnend als de dageraad,
de Opgang uit de hoogte. / Wie neerzit in de doodse donkerheid
ziet door dit licht zich o-verspreid, / zijn voet wordt vast op 't vredepad geleid.



Gedicht: Irma Moekestorm, ‘Lofzang van Zacharias’ - naar Lucas 1: 60–79

Bron: www.ngkmaassluis.nl/lofzang-van-zacharia/

‘Mijn zoon,’ zegt Elisabeth, ‘zal Johannes heten,
God heeft een plan met mijn kind.
Daarom móét hij die naam dragen,
wat iedereen er ook van vindt.’

Men wil niet luisteren naar Elisabeth,
Maar hoor! Daar spréékt Zacharias weer!
‘Dit kind heet Johannes!’ zegt hij stellig.
En dan... dan dankt Zacharias de Heer:

‘Alle eer aan Hem, de God van Israël,
Hij komt Zijn volk van de vijand bevrijden.
Hij stuurt daarvoor een machtig Redder,
zoals Hij al beloofde, in vroeger tijden.

Hij stuurt ons Jezus, Zijn geliefde Zoon,
Hij komt als een Licht in de nacht.
Dat Licht wijst ons de weg naar vrede.
Dat Licht geeft ons hoop. Geeft ons kracht.

En Johannes, hij mag Zijn profeet straks zijn,
Hij moet het schreeuwen van de daken,
dat God zijn belofte niet is vergeten.
Zo mag hij de weg voor De Redder vrijmaken.

Alle eer aan Hem, de God van Israël!’